

KARALIŲ LIGA...

(Atkelta iš 7-to psl.)

me upelyje, kuriam liaudies prietarumai buvo priskyres nepaprastos galios. Ir... po metų gimė sosto įpėdinis, caraitis Aleksejus.

Bet vos šešioms savaitėms praėjus įvyko nelaimė: caro rūmų gydytojai vos pajėgė sustabdyti kraujavimą iš nosies. Gydytojams viskas buvo aišku: caraitis turi hemofiliją. Pradžioje niekas nedrįso pasakyti teisybės tėvams. Bet neįmanoma buvo ilgam nuslėpti baisiąją caraičio ligą. Silpnavalis caras, vengęs pažiūrėti tikrovei į akis, ieškojo paguodos ir išganymo pas keistus "šventuosius". Šitie "šventieji" įtikino carą, kad jie ne tik gali išsukti caro Aleksandro III dvasią, bet ir pagydyti caraitį. Veltui — caraitis nepagijo.

Caraitis gyveno ir žaidė kambariuose, kurių sienos buvo apmuštos minkštomis medžiagomis su storais pamušalais; be to, caraitį prižiūrėjo jūrininkas Derevenko. Bet vis dėlto buvo neįmanoma apsaugoti caraitį nuo mažų įdrėskimų. Dažnai jis gulėjo kraujuodamas ir raišėsi nuo skausmų. Netekusi vilčių carienė klūpėdama budėjo išsomis naktimis. Baisi sūnaus liga visiškai susmukdė silpnavalį carą.

Gydytojai jau bejėgiai. Vieną kartą jie buvę tikri, kad dar tik keletą valandų galės palaikyti caraičio gyvybę. Ir čia įvyko tai, ką net istorikai vadina stebuku.

Purvinas, primityvus, suktašas ir gašlus Sibiro vienuolis pagydė caraitį savo nepaprasta hipnotine galia. Kas išdrįs daryti priekaištus iškankintai motinai, kuri po šito antgamtinio — kaip kad atrodė — įvykiu visiškai pasidavė "šventojai" galiai? Kas gali daryti priekaištus carui, kuris daugiau pasitikėjo Rasputino, negu savo politikų bei diplomatų patarimais?

Tik vieną kartą caras nepaklausė demoniško, barzdoto, rauplėto, gerbiama ir neapkenčiamo Grigorijaus Efimovičiaus patarimo. Caras būtinai norėjo, kad caraitis nuvyktų apžiūrėti pietų fronto. Rasputinas atkalbinėjo, bet caras šį kartą užsispyrė. Nors caraitis gulėdavo lovoje bent keturis mėnesius kasmet, bet caras vis dėlto nutarė, kad caraičio pasirodymas fronte turės didelės moralinės reikšmės.

1915 m. gruodžio 3 d. pajudėjo caro traukinys. Aliksejus stovėjo koridoriuje prie uždaromo lango. Nuo lengvo sukrėtimo caraitis sudavė nosim į stiklą. Po poros sekundžių kraujas jau bėgo nesulaikomai. Rūmų gydytojas įdėjo tamponą, bet kraujas bėgo. Caras liepė grįžti tik po keleto kelionės valandų, kai caraitį ėmė krėsti baisus drūgas. Traukinys grįžo į Mogiliovą, kur tada buvo vyriausioji caro būstinė.

Vienuolikmetis kovojo su mirtimi. Jis buvo nuvežtas į Carskoje Selo. Jau keletą kartų jis buvo netekęs sąmonės. Gydytojai negalėjo ne tik kad

M. SILEIKIS

SODAS

sustabdyti, bet net ir sumažinti kraujavimą.

Tą pačią dieną apie šeštą valandą atėjo Rasputinas. Priėjęs prie caraičio lovos jis paklausė savo melodingu balsu:

— Kas įvyko, mano mažasai Alioša? Skauda nosytę, balandėli?

"Juodoji emocija" palaimino caraitį ir teigė su pasitikėjimu, kad kraujavimas sustabdytas. Rūmų gydytojai buvo priversti patvirtinti tai, ką pareiškė Rasputinas.

Po trejų metų caro šeima buvo sušaudyta Sibiro Ekaterinburgo čekistų rūsyje.

Rusų caro šeimos istorijoje mistika vaidino svarbią rolę. Čia papasakosime dabar modernią variantą iš mėlynkraujų kraujuotojų gyvenimo.

Alfonzas XIII, vėliau paskutinis Ispanijos karalius, šio šimtmečio pradžioje buvo nuvykęs į Londoną "salos kunigaikščių dukterų pasižiūrėti." Jam buvo padaryta keletas diskretiškų pasiūlymų, bet jis pasirinko princesę Viktoriją Eugeniją, žinomą Enos vardu.

Jis vedė tą gražią mergaitę, nors jo akloji motina Kristina labai priešinosi. Ne dėl politinių sumetimų ir ne dėl to, kad ji būtų įtarus, kad Ena serga, bet dėl to, kad Alfonso į ją buvo įsimylėjęs. Į meilę aukštesniuose ir aukščiausiuose sluoksniuose buvo žiūrima su nepasitikėjimu: jungtuvės įvykdavo politiniais sumetimais.

(Bus daugiau)

Istorinis paminklas

Bostone, Mass. prie vieno namo sienos prikaltas lenta: "1788 m. rugpjūčio 21 d. tvarte prie šio namo pernaktavo George Vašingtono arklys. Kur praleido naktį pats Vašingtonas, niekas nežino".

PIRKITE JAV TAUFYMO BONUS

Margumynai

Surinko L. U.

Mark Twain ir profesorius

Vienos ilgos kelionės metu Mark Twain susipažino vagonu su vienu universiteto profesorium. Mark Twain buvo tada visai nežinomas reporteris, jo piniginė beveik visada buvo tuščia. Mark Twain pasiūlė profesoriui pažaisti klausimų ir atsakymų žaidimą: kas nemokės atsakyti į klausimą, turi mokėti centą. Profesorius tokia suma buvo permaža, ir jis pasiūlė žaisti iš dešimt dolerių.

— Ne, man perbrangu, — atsakė Twain. — Nebent šitaip: tamsta moki dešimt dolerių, o aš — tik penkis. Be to, Tamsta turi visus šansus: tamsta — mokslininkas, o aš — vos moku skaityti.

Profesorius sutiko. — Kas tai per sutvėrimas viena koja ir trimis sparnais? — paklausė Twain.

Kiek pagalvojęs, profesorius prisipažino: — Nežinau.

Sumokėjo dešimt dolerių ir paklausė: — Bet aš noriu sužinoti, kas tai per sutvėrimas...

— Deja, — atsakė Twain, — iš irgi nežinau. Prašau, štai penki doleriai!

Ryžtingumas

Mrs. Agnes Coycoolea pro savo namo langus Los Angelese galėjo grožėtis puikiu vaizdu. Ji įsiuto, kai ties jos langais buvo pastatytas dangoraižis, ir įskundė miesto tėvus teismui, reikalaujama \$10,000 kompensacijos. Nors teisėjas nutarė, kad ponios Agnes matytų vaizdą grožis tiek nėra vertas, bet vis dėlto įsakė miesto tarybai sumokėti nukentėjusiai \$3,500.

Homero mirtis

Seni graikų rašytojai pasakoją, kad Homeras mirė iš pykčio, nes negalėjo atspėti mįslės. Jis sutiko keletą žvejų ir paklausė, ką jie pagavo. Žvejai atsakė:

— Ką mes pagavome, tai mes palikome, o ko nepagavome — parsinešame.

Homeras negalėjo atspėti šios mįslės, nes manė, kad žvejai kalba apie žuvis. Atsakymas: utelės!

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI "NAUJIENAS"

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lietuaništes knygas:

1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl.	\$2.00
kietais viršeliais	\$3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl.	\$2.00
kietais viršeliais	\$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašinių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai	\$7.50
4. Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai	\$6.50

Čia suminėtas knygas pasiūsiu paštu, jei nurodysite pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiūsiu tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 26, 1961

Naujienų Antroji Dalis

NR. 581

CHICAGO LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVII METAI

Tų gražių arklių, kuriuos matydavom Nepriklausomos Lietuvos lakuose, jau nebėra...

K. ZUKAS

Pastabos dėl R. Skipičio atsiminimų "Nepriklausomą Lietuvą statant"

Senų žmonių jau tokia ypatybė, — mėgsta jie prisiminti "anuos geresnius laikus", ypač gi tuos laikotarpius ir įvykius, kur jie patys dalyvavo, arba apie juos gerai žino. Šitos ypatybės neišvengi ir aš, nes esu jau gerokai senas (77 m.).

Paėmiau į rankas senesnių išėjusių p. R. Skipičio atsiminimų knygą ir turėjau nemažai malonumo ją skaitant. Rodos, tai netolimos praeities faktai bei įvykiai viens kitą veja, viens kitą papildo. Bet mano malonumas visai nutruko, kai dasiskaičiau iki straipsnio "Purickis".

Šį straipsnį skaitydamas, nustebau, kaip gali autorius, pats būdamas teisininkas, taip baltinti ir teisinti aiškiausio nusikaltimo faktą ir taip garbinti nusikaltėlį. Dėl šio liūdnio iš mūsų valstybės atsikūrimo pradžios įvykiu teks man su p. R. Skipičiu pasiginėti.

Nors "sacharino byla" daugumai skaitytojų yra žinoma, bet randu reikalo čia ją trumpai, schematiškai priminti. Buvo taip:

1920-21 m. Rusijoj dar siautė bolševikinė kontr-revolucija. Ten buvo didelis chaosas, plėšikavimai ir badas. Lietuvos Užs. Reik. ministeris, dr. J. Purickis, nutarė, kad tokiu laiku yra daug galimybių pasipelninti, nemažą turtą įsigyti. Pasinaudamas savo teise gauti ir siųsti diplomatinis, niekieno nekontroliuojamus paketus, jis tą teisę panaudojo tokiu būdu: iš užsienio, daugiausia iš Vokietijos, jis "gaudavo" diplomatiniais paketais" vaistus, instrumentus ir kitus daiktus, kurių tada taip truko Rusijoje. Tuos "diplomatinius paketus" dr. Purickis persiūsdavo į Rusiją, kur jo bendrininkai parduodavo, arba dažniausiai iškeisdavo į įvairias brangenybes: paveikslus, meno kūrinius, kilimus.

"Biznis" žadėjo būti geras. Bet čia dr. Purickis netikėtai

suklupo dėl vieno dalyko: jo ministerijos tarnautoja p. Jadvyga Tubelienė kartą atsiskak užantspauduoti vieną kontrabandos siuntą iš 13 lagaminų ir per savo brolių pranešė Kr. Aps. ministeriui K. Žukui. Tas reagoavo. Susidarė didelis nemalonumas.

Toliau kalbėsiu p. Skipičio žodžiais:

"...K. Zukas baisesiai įsikarščiau ir ėmė veikti, kad J. Purickis būtų tuojau pašalintas iš ministerių ir pašauktas baudžiamon atsakomybėn. Tiesa, J. Purickio ministerišką kėdę gerokai susvyravo, bet jis iš tos kėdės staigiai neiškrito. K. Zukas, siekdamas aukštojo teisingumo ir teisybės, taip buvo įsikarščiavęs, kad tų pačių metų balandžio mėn. turėjo iš Kr. Aps. ministerio pasitraukti." (Čia p. Skipičio mažas netikslumas: ne "turėjo pasitraukti", bet pats pasitraukė, protestuodamas prieš aiškią mūsų valstybės kompromitaciją. K. Ž.)

Toliau, kai dr. Purickis "iš ministerio kėdės neiškrito", o pasitraukė, jis (dr. Purickis) jau niekieno neklūdomas, išismagino ir pradėjo varyti kontrabandą jau nebe lagaminais, bet vagonais. Pagaliau tas pats Zukas, tik jau nebe ministeris, pagavo jį siunčiant tris vagonus sacharino, kuris dokumentuose buvo užvardintas kaip "maistas lietuviams Rusijoje". Įvyko skandalas, kurį jau nebuvo galima nuslėpti. Dr. Purickis ir trys jo bendrininkai buvo atiduoti teismui, kuris juos visus nuteisė, o "diplomatinių pakėtu" konfiskavo valstybės naudai.

O dabar pakalbėsiu su p. R. Skipičiu dėl tos bylos, ypač gi dėl jo taip garbinamo dr. Purickio asmens.

Savo straipsnio pradžioje p. (Tęsinys 3-me psl.)

Dienų Skeveldros

1.

Nei čia didžiuojus, nei garsinuos, bet Chruščiovo gentis nepalieka manęs be... atidės ir "ataskaitos". Ana, žiemės pigių metu, be "Tėvynės Balso" iškart kaip vilkai (girioje alkanai) puolė "Laisvė", "Vilnis" ir Vilniaus (pro Maskvą) radijas. Vadinasi, dar mano einama politinės emigracijos keliu, tikru žurnalisto keliu. Tokie kremliazmogių "išpuoliai" drąsina ir ragina dirbti! Ačiū.

O štai vėl "Vilnis" (1961.7.28) įsidėjo Narimanto Norago "Apie du nesamonių karalius". Kai rašo L. Jonikas — senas maskolbernis — neverta ir plunksnos brūkšnio, nesgi su aklu veltui besiaiskintum apie saulę ir dieną bei spalvas. Nuo ilgo (ir su Brisiaus paklusnumu) Kremliaus viešų ir kitokių visokių aplinkraščių ir nurodymų beskaitymo L. Joniko protelis sueižėjo kaip kokia perrugusi Nikitos košelė, jau pats prisipažįsta ne-viską lietuviškai įkandęs ir tt. Tegu sau karšta raudonųjų rusų tarnyboje.

Narimantas Noragas — kitas jau reikalas. Naujokas (?) ans tarnyboje Kremliui! Tiesa, į komunistinę "girią" ans seniai slapta dėbčiojo, bet vis "neapsisprendavo" "kovai už partiją". Mėgavosi "draugas" Narimantas... Chicago šešėliuos, bet, kartą rublių paragavęs, jau viešai perbėgo į Krenliaus šešėlius. Apie rublius jau šlovingoji rašytoja Žemaitė tarė, kad rublius apakina... ir, vargšas, anka — anka!

2.

"Vilnis" rašo: "Džiaugkitės, kad nereikia skaityti mūsų priešų spaudą". Matyt, komunistinė spauda bijo raštingų ir raštą mėgstančių žmonių, ir siunta. Bet veltui siuntas, šviesa ir tiesa iš lėto grįžta, nes gi "Laisvės", "Vilnies" ir kt. Krenliaus jovovali tiržas, kaip pats prisipažįsta, mažėja. Manau, nebesta laikys kritimo ir pats naujokas (?) chruščiovininkas Narimantas. Bet stengiasi, ir persistengia savo sveikatos nenaudai. Grynai krikščioniškais sumetimais jam patartina paskaityti Dr. Račkaus str. "Nepriņokusių vaisių nevalgyk", ypač jį išpėjantį pastraipa:

"Nepriņokusio obuolio, ar kitokio nepriņokusio vaisiaus, kąsni patekęs į skrandį nesivirškina. Nuo to skrandis irirtuojamas ir žmogus pasitūnori sergas. Nuo nepriņokusio obuolių valgymo daugelis gauna skilvio ir žarnų uždegimą. Vieni perserga lengviau, o kiti sunkiau, nes tai priklauso nuo to kiek nepriņokusių vaisių suvalgyta. Pasiņeikusiasji simptomai yra

gana skaudūs: vidurius raizo lyg kokie aštrūs dygiai; kaikad ligonis labai vemias; vidurius taip skaudžiai praskiedžia, kad, kartais, ne tik gleivės, bet ir kraujas pastebimas."

Kad "drg." Narimantas apsinuodijęs, galima matyti iš straipsnio, kuris paskirtas kol. Babrauskui ir man. Narimanto protui pravėdinti, ak, tikty ir "Literatūros ir Meno" (okupuotos Lietuvos ištikimųjų rašytojų savaitraščio) atidus skaitymas. Aš išdrįstų nurodyti "L. ir M." Nr 31, kur J. Lankutis rašo "Partijos 22 suvažiavimą pasitinkant". Pati Furceva ("TSRS kultūros ministras") pareiške:

— "piesių apie dabartį pastaruojų metu pasirodė labai daug ir netgi per daug, tik visa bėda, kad didelė jų dauguma yra menkavertės tiek idėjiniu, tiek meniniu atžvilgiu."

Anot Lankučio, "Iemiantis veiksnys čia yra rašytojo talentas".

Kas pasakytą apie dramaturgiją, beje, linka visai poezijai ir grožinei prozai visuose bolševikų okupuotose kraštuose.

Va, toli neieškant, Lenkijos "Zycie Literackie" Nr 28. Kažkoks Maciag (partietis, žinoma) rašo, kad literatūra, kaip dvasinė vadovė, sąžinės žadintoja, žmogaus vidinio gyvenimo išraiška ir formulė, jau nebeegzistuoja.

Toliau ans pastebi:

"Nėra apie ką berašo. Nėra temų. Tiesa? Apie tai nereikia, apie aną negalima, tai nuobodu, tai jau išsemta. Knygos lenkų rašytojų, kaip ir seniau, pasirodo. Bet jau blogesnės. Būdingas, deja, bruožas: visi šiandie rašo blogiau. Be 2—3 pavardžių, kuriems dabartinė padėtis sudaro ypatingą situaciją, visi vystosi atgal. Reziguoja įsi ambicingų uždavinių, rašo lyg nuotrupas, chaltūrinus škieus, paraštes."

Rašytojas anapus geležinės uždangos plaukia su duonos kasdieninės grauzikų srautu. Kam idėja! Kam problematika! Kam vidaus kova! Kam — iš viso literatūra! Girdi, po darbų žmogus geidžia buržuazinės ramybės, atostogų, peisažo be politikos. Kambario, darbo ir duonos rūpestis užmaugia kultūrinis polėkis. Rašytojas nebūnori rašyti apie laimę, ryžtą, aukojimąsi, nebūnori būti "senos mados", "juokingas", "rašytojas nebetiki rašytojo misija".

5. (Tęsinys 2 pusl.)

DIENU SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

Žinomas "Tygodnik Pow-szechny" bendradarbis Kisiel rašo, kad dabartinėje Lenkijoje telieka... "verkti, piktžodžiauti arba... dainuoti "Volga - Volga"..."

Kisiel — ne tremtinys, bet jo vaizdai, juodi. "Pabandykite kuriame nors vaivadijos mieste praleisti popietę. Tuščia ir nyku gatvė. Žmonijų spūstis tik smuklėse ir ties kioskais, kur pardavinėjama (netgi paaugliams) degtinė ir alus. Alkoholis — šitai noriai dalijamas ir visiems prieinamas "menas masems". Anot Kisiel, "gyvenimas prasideda po keturiasdešimt... (europietiškaškai skaičiuojant) laipsnių degtinės..."

5.

Bet grįžkime pas J. Lankutį. Ans teigia, kad "pjesių yra, bet reikia didelių kūrinijų". Pažodžiui:

"Siekiant išugdyti didelius ir reikšmingus dramos kūrinius, svarbu yra ir tai, kad mūsų dramaturgijoje ir teatre būtų intensyviai kūrybinis gyvenimas. Dideli veikalai ir dideli dramaturgai neatsiranda iš karto. Reikia siekti, kad ši literatūros rūšis būtų pas mus plačiai kultivuojama, kad būtų rašoma ir statoma daug ir įvairių pjesių, kad būtų nuolatiniškas noras dirbti, ieškoti. Nereikia bijoti klaidų, nesekmių ir kritikos priekaištų, tada ir laimėjimai greičiau ateis. Pažūrėkime į žymesnius tarybinius dramaturgus: N. Pogodiną, A. Arbutovą, V. Rozovą, A. Sofronovą. Jie rašo be palovos, viena pjesė po kitos. Jų produkcijose pasitaiko nemaža vidutinių ir net silpnų dalykų. Bet jų kūrybiniam balansui laikas nuo laiko sužibta stambios pergalės. Taip pas mus kadais dirbo P. Vaitkūnas. Deja, šiuo metu mūsų dramaturgijos gyvenimas, palyginti, tebėra neintensyvus. Daugelis autorių rašo labai lėtai, metų metai pračina, kol "išspaudžia" pjesę, o po to prasideda svarstymai, perdirbinėjimai, svaravimai: statyti ar nestatyti, čia, tur būt, reikia kaltinti ir teatrus. Labai jau nerangiai dirbama su originaliąja dramaturgija."

Cituokime toliau:

"Štai jau beveik metai praėjo, kai įvyko dramaturgijos konkursas, o per tą laiką iš konkursų pateiktų pjesių te-pastatytos, rodos, tik dvi (J. Kavoliūno ir K. Sajos, dar kelios pastatytos prieš konkursą). Jau antri metai (kai kuriais atvejais ir daugiau) kažkur klajoja ir herods neturi "eigos" tokios, mano nuomone, vertos dėmesio ir statytinos pjesės, kaip A. Gri-ciaus "Viena sekmadienė", J. Grušo "Zigmundas Sierakauskis", A. Gudaičio - Guzevičiaus "Dvikova", J. Chlivičko "Kai meilė pavojuje", K. Inčičiaus "Mūšis prie Nemū-"

ELMARAS GRINAS

SENIS UAITAS

(Iš estų gyvėpimo)

(Tęsinys)

Žiūrėk, — pasakė jis, rodydamas į mažą tvartą, — jį reikia perkelti į kitą vietą. Kaip pats manai, kiek reikia darbinių ir laiko jam išardyti ir perkelti?

— Išardyti? Na, du ar trys žmonės išardys jį per dieną...

Uaitas paėmė kirvį iš sūnaus rankų ir sunkiais žingsniais nuėjo link tvarto.

Jis pastatė kopėčias ir palydėjęs atstotojo tarp dviejų sąsparaų. Dviem smūgiais jis numušė vieną sąspara. Stogas brakstelėjo ir nustumė.

Uaitas įsmeigė kirvį į rąstą ir apkabino sąspara abiem rankom. Kažkas suskambėjo, subraškėjo, girgžtelėjo. Stogas pamažu atsiskyrė nuo rentinio, vilkdamas paskui save viršū-

no" (apie Kauno HES'ą), Ant. Bieliausko "Nebaigtas portretas", A. Surlbio "Aukštinis žmogus", J. Mackonio "Ulijona" ir kt. Paskutiniu metu teko susipažinti su nauja įdomiai ir kovingai parašyta A. Gričiaus satyrine pjesė "Sėja ir piūtis". Reikšmingas šiuolaikines problemas kelia J. Grušas savo naujoje pjesėje "Profesorius Markas Vidinas". Reikėtų dėti visas pastangas, kad ši produkcija neįsiltų, pajudėtų, eitų į žiūrovą, į gyvenimą ir tuo pačiu skatintų naujas kūrybines mintis ir ieškojimus."

J. Lankutis iš principo pasisako prieš veikalus, kurie "apie praeitį", bet ne "visu frontu į dabartį". Čia ir yra kliūtis, kuri bet kokį originalų kūrinių verčia "užsidelsi" repertuaro komisijose... Šiuo atveju būdingi "išpuoliai" prieš okupuotos Lietuvos operą ir baletą. Puolė L. Budris (komunistų partijos centro komiteto instruktorius), puolė okupanto oficioze — "Sovietskaja Litva" (žr. 1961.7.7.). Ko rūstauja Kremliaus instruktorius? Ogi — skaitykime:

"1960-61 sezoną Vakarų operos ir baletai sudarė 59 procentus visų spektaklių, rusų kompozitorių tik 14 proc., lietuvių 22 proc., latvių 5 proc. "O jei dar atsiminsime, kad daugumas lietuviškų originalinių operų ir baletų taip pat yra arba iš praeities arba iš fantazijos, tai neišvengiama viena išvada, kad teatras vis dar nusikreipęs į praeitį, ir dabartinių laikų tema jo repertuare turi per mažai vietos".

6.

Tame pat "Vilnius" nr., kur kremliazmogis Narimantas (norigu) "moko", yra perspaušdinta, aišku, iš Chruščiovo "Tiesos" str. "Tarybinis Vilnius". Apie Vilnių rašo ir "Literatūra ir Menas". Bet apie tai kitą kartą, nes šiai dienai jau per daug "Kremliaus oro". Reikia pasilsėti, atsikvėpti.

J. Cicėnas

turi jau šešiasdešimt, o tavo protas vis dar nenusistovėjo. — Tavo ūkis, matyt, perdidelis, — atsakė tėvas, — ir tu jį nesunkiai įsigijai, tai dabar ir nori greičiau visko netekti. Sūnus atsigėrė pieno ir atsakė:

— Visa tai niekai. Tu pats labai gerai žinai, kad kalbi niekus. Tu viską labai gerai supranti, bet tu užsispyręs, kaip jautis, ir bijai naujovių. Bet mes žinome, kad tu husileisi, ir mes lauksime, mes turime laiko.

— Laukite, laukite, — numurmėjo senis, — teks ilgai laukti. Iki sulauksite — supus akmenys jūsų laukuose ir atsiras varpų ant samanų.

Sūnus nieko neatsakė, atsi-stojo ir išėjo, beveik liesdamas galva lubas.

II

Senis Uaitas atsidūsėjo, žiūrėdamas į sauleleidį. Jis atsiminė, kaip jam buvo gaila, kad jo milžinas sūnus nuėjo į kalchozą. Ūkis neteko baises jėgos, kuri dabar eikvojama nežinia kur ir nežinia kam.

Bet jį kolchozą nuėjo ne tik jo sūnus. Nuėjo Jonas Pederis, tas, kur galėjo užsimesti ant pečių visą maišą rugių ir vaikštinėti su juo kad ir ištisą parą. Nuėjo Taldarikas, kuris visada į kitus žiūrėdavo iš viršaus žemyn, nes niekur nebuvo kito tokio aukšto žmogaus. Naujo mažas, kresnas Aleris, peštukas ir juokdarys, tas, kur mokėjo mušti tik taip, kad priešininkas grūdavo į žemę po pirmojo smūgio. Visų nesuskaičiuoti. Visi, gyvenantieji anoje kelio pusėje, išijungė į kolchozus. Tik šlapus visi gyveno viensėdijose. Čia agitatoriai buvo bejėgiai. Jie gundė ir mažąjį Oiną, bet nieko neišėjo.

(Tęsinys 5 psl.)

— Seni, mes dabar turime du namus. Kaip tu manai, kuris geresnis? Tai buvo kvailas klausimas. Tik kvailys gali statyti naują namą, prastesnį už senąjį. Senasis Uaitas tylėjo, kabindamas šakute gabalą kiaulienos. — Tu vis dėlto pasakyk, kuris geresnis. Mudviem teks gyventi atskirai. Aš einu pas juos, — pasakė sūnus. — Visi tylėjo. — Tu turi jau beveik trisdešimt metų, — pasakė senis. — Aš maniau, kad mūsų giminėje vyrai įgauna proto apie dvidešimt penktus amžius metus, bet tu, matyt, atsilikėlis. — Tiesa, — atsakė sūnus, — bet tu dar labiau atsilikęs, nes

*) Centneris — 50 kg. — 3 pu-dams.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).

Siunčiame akordeonus, gitaras, stuvamas mašinas ir kt. Viskas žymiai nupigntomis kainomis.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

Vedėjas P. NEDZINSKAS

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlapį ką apdrausti, reikalaukite agente, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaikite išitikus, neturėsite lojly nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE CO.
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

G. SCHARHORST

KARALIŲ LIGA

Švedų mokslininkas, Karolinska instituto prof. Erich Jorpes (Stokholmas, Švedija) laborantų grupės padedamas surado vaistus, bent iš dalies stabdancius hemofilijos (nukraujavimo) veikimą.

Hemofilija — karalių liga — viena iš klastingiausių ligų. Nežymi žaizdelė, vos matomas įdrėskimas — mirtinai pavojingi sergantiems šia liga, nes kraujas nekreši.

Daktaro E. Jorpes vaistai, tiesa, neišgydo ligonio, bet įgalina be pavojaus gyvybei ištraukti dantį arba net išplauti akląją žaizdą. Viena ampulė kainuoja 1,200 vokiečių markių (DM), t. y. maždaug 300 dolerių. Jei šitokių vaistų būtų buvę rasta prieš 50 metų, tai žmonijos istorija būtų buvusi visai kitokia. Europos valdovai būtų mokėję ne tik tūkstančius, bet ir milijonus — gal būtų būtų nepraradę sostų ir valdžios.

Siaubinga kelionė prasideda kas rytą apie pusę septynių. Iš Hamburgo City mokyklos kiemo išvažiuoja du nedideli autobusai. Soferiai — vyrai plieniniais nerais — veža per milijoninio miesto judėjimo chaosą patį jautriausią krovinį: kraujavimo liga sergančius vaikus.

Stambiomis raidėmis parašai ant mokyklinių autobusų sienų nuslepia teisybę: jie tik skelbia, kad autobusais važiuoja nesveiki vaikai. Bet tai nėra nei suparalyžuoti, nei akli, nei kurti vaikai. Jie atrodo sveiki ir linksmi. Bet...

Lengvas smūgis galva į autobuso langą gali sukelti pavojingą gyvybei kraujavimą; mažas kelio įdrėskimas — ir po poros valandų vaikas raitosi nuo skausmų; ypač pavojingas — kraujavimas iš nosies.

Vaikai prisegti diržais prie sėdynių, bet kiek perštripsu suveržimas jau gali sukelti nesulaikomą kraujavimą. Mažiausias spaugutis, aštrus pašinėlis — visa tai gresia vaiko gyvybei.

Gdytojai vadina šią klastingą ligą hemofilija. Tai liga, žinoma nuo neatmenamų laikų. Liga, paveikusi praėjusių šimto metų politiką ne mažiau, negu mūsų laikais vandenilio bomba.

Rainer Maria Rilke ("Nepamirškite, kad gyvenimas puikus!") sukūrė pranašiską eilėraščių:

Sio pasaulio karaliai seni
Ir neturi įpėdinių.
Sūnūs miršta dar vaikystėje,
O išblyksusios dukterys dova-
noja
Galybei ligotus vainikus.

Iš tikro, jokia kita liga, neišskiriant maro ir choleros, nebuvo tiek inspiravusi rašytojų, kiek hemofilija. Tiesa, garsieji senovės gydytojai — Hipokratas ir Galenas — nė vienu žodžiu nebuvo prasiitarę apie hemofiliją. Bet Europos valdovai pasirūpino hemofilijos po-

puliarumu, ir tada rašytojai susidomėjo savotišku šios ligos dramatiškumu. Garsieji šveicarijos "Kraujuotojai iš Tenos" sudarė mėgiamiausia šurpią temą praėjusio šimtmečio vidurio literatūru slouksniuose. Dėl klaidingai suprasto gėdos jausmo ir medicinos bejėgiškumo hemofilija virto visuomenės prakeikimu. Galima būtų pasakyti, kad hemofilija buvo visų rūšių "Secret Service" ir slapstosios diplomatijos krikšto motina.

Pagal turimus duomenis galima spėti, kad drama prasidėjo 1819 m. Vieną gražią tų metų gegužią dieną St. James rūmuose, Londone, išvydo saulės šviesai sveika — bent taip atrodė — mergaitė. Ji buvo pakrikštyta Viktorijos vardu. Niekas tada negalvojo, kad ji nelems didžiųjų Europos kunigaikščių giminių pradžią.

Viktorija, vėliau garsi Didžiosios Britanijos ir Afrijos karalienė, ištėkėjo už Sachsen - Coburg - Gotha princą Alberto. Juodu abudu turėjo tada maždaug po dvidešimt metų, ir juodviem, žinoma, nebuvo net dingtelėjus mintis, kad ištisos "mėlynkraujų" kartos paveldės iš juodviejų bausų prakeikimą.

Nors visa medžiaga apie hemofilijos pradžią šioje, po visą Europą išsisklaidžiusioje, giminėje buvo sunaikinta didžiųjų kunigaikščių archyvuose, bet nusimanantieji apie mediciną istorikai linkę manyti, kad šios siaubingos ligos užuomazga atsirado Viktorijos gimimo akimirką.

Kaip ten bebūtų buvę, bet mėlynkraujų artimieji ir patalkautojai nesugebėjo nuslėpti baisaus fakto nuo paprastų mirtingųjų.

Nors jau karalienės Viktorijos sūnus, Albany herceogas, mirė hemofilija, sulaukęs vos 31 metų, bet Europos nuotaikos buvo sudrumstos tik po dramatiškos garsiausio kraujuotojo istorijos.

Bet ir šios istorijos užuomazgos tenka ieškoti pas Anglijos karalienę Viktoriją. Jos antroji duklė, princesė Alisė, gimusi 1843 m., ištėkėjo už Hessen - Darmstadt hercogo, Ludvigą IV. Ji atnešė bausijį savo motinos palikimą į Hesseno hercogo namus.

Iš čia liga plito toliau: per dukterį Ireną, ištėkėjusią už kaizerio Vilhelmo II brolio Henriko, įsikverbė į Hohencolernų namus, ir per princesę Alis — į Romanovų šeimą.

"Niki" (caras Nikolajus II) įsimylėjo į keturiolikmetę Alis pats turėdamas vos aštuoniolika metų. Susiedotuvės įvyko prieš pusę metų iki caro Aleksandro III mirties, o prieš tai juodu buvo susitikę vos 3-4 kartus. Carienė Marija Feodorovna, neapkęsdama vokiečių, labai priešinosi, bet Vilhelmas II rėmė savo silpnavalį pusbrolį Nikolajų, ir jungtuvės įvyko. Tai buvo jungtuvės iš meilės.

Bet ilgai nevyko tai, ko reikalavo valstybė: jaunoji carienė pagimdė keturias dukteris, o

sosto įpėdinio vis dar nebuvo. Milžiniška rusų imperija braškėjo, ir tik sosto įpėdinis galėjo sulaukyti greitąją monarchijos džiova.

Viskas buvo veltui: nepadėjo nei karštos maldos, nei šarlatanai. Tai buvo smūgis viciniams Carskoje Selo gyventojams, o taip pat ir pačiai valstybei. Bet carienė ir toliau valstė. Mėnesios naktį ji išsimaudė švental-

(Tęsinys 8-ame pusl.)

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visą Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuoti už mažiausias kainas. Kalbam lietuviškai!
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRospect 8-9210

AIR PORT TOY & HOBBY CENTER
Full Line Grum Bacher Art Supplies
Tile Kits & Supplies. — Gifts for any occasion for children of all ages.
Games & Puzzles.
TOYS & HOBBIES
Open daily & sat. 9-6 Mon. & Fri. 9-9.
5636 W. 63rd St. — PO 7-5685

MC NICOLAS PLBG. CO.
Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling.
Hot Water Heaters — Flood Control
Licensed — Bonded — Insured.
All work fully guaranteed — Residential — Commercial — Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

HARVEY AUTOMATIC TRANSMISSION SHOP
• Automatic Transmission Repair • Engine Overhaul • Valve Refacing • Complete Brake Service.
15307 Broadway Avenue
(153rd at Broadway)
EDison 1-9486 — Harvev, Ill.

SHILTON'S RANCH HOME
Sveikstantiems, reikalingiems ambul. gydymo bei negalintiems vaikščioti (Wheelchair)
Santa Rosa, California, tel. LI 5-0113
HACIENDA CONVALESCENT HOSPITAL
Ambulatorijos ar turintiems gulėti ligoniams
2000 Castle Road, Sonoma, California, tel. WEBster 8-3141
Naujausias gydymo metodai praktikuojami abiejose vietose.
Dėl smulkesnių informacijų rašykite Dept. 101
Mrs. Adele Shilton, R. N.
P. H. N. Managing Owner

BEACON RESTAURANT
From a meal to a snack for every member of the family. Specializing BAR-B-Q ribs & chicken. Fish dinners on Fri. Special Sunday Dinners. Open daily till 1:30 A. M. Fri. & Sat. all night.
3207 W. 63rd St. — HE 4-5990.

SOUTHWEST SHEET METAL CONTRACTORS INC.
Over 30 years experience
Heating & Air conditioning
Contractors, all work guaranteed
Specializing in gk conversions.
PR 8-8586
3267 W. Columbus

VX — 6 PAŠALINA BATERIJŲ TROKUMUS
Išjunkite į milijonus, vartotojų garšaus VX — 6, kuris prailgina baterijos amžių ir sustiprina jos veikimą. VX — 6 yra patikrintas geriausios laboratorijose ir plačiai vartojamas industrijoje. Tik įpilkite į bateriją VX — 6 savo mašinos, sunkvežimio ar laivo ir dauguma baterijos trūkumu bus pašalinta. VX — 6 veikimas yra garantuojamas. VX — 6 apdėtu mokėsiu yra siunčiamas į visas U.S.A. vietas. Dėžutė kainuoja \$3.00.
THE VX — 6 COMPANY
Box 539 Dep. AF, Lufkin, Texas.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKIASIAS DARŽAS BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 26, 1961

BIRD OF PARADISE IN BLOOM!
FIRST TIME AVAILABLE BY MAIL

A new strain of Bird of Paradise, cultivated for strength and abundance of exotic flowers, is now available. Have these beautiful, tropical flowers now, instead of waiting 7-8 years. These plants are 2'-4' high, are shipped in SPIKE or BLOOM, and are shipped in doors or out. Flowers are unusual and striking. Send \$7.50 ppd., or 3 plants for \$20.
Sorry no C. O. D.'s.
VREEKEN'S PEDIGREED BIRD OF PARADISE,
4429 Lindblade Dr., Dept. AF, LOS ANGELES 66, CAL.

JOSEPH MCPHEE FUNERAL HOME
Joseph & James McPhee, Directors
Air Conditioned Chapels
Ample Parking Area.
7133 SO. WESTERN AVE.
PR 6-0776.

OF INTEREST TO WOMEN
Churches, Altar Societies, P.T.A.S., Grange Women, Cub Scout Mothers, Auxiliaries, any organization needing money. Sell Beautiful Nylon Handbags and other items. Make excellent gifts. Write
S. J. PHILLIPS, Dept. A.F.N.
P. O. Box 18
Shermansdale, Pennsylvania

JAREK PHARMACY
Headquarters for back to school needs. Hay fever remedies — vitamins. Baby needs — hospital first aid supplies. Prompt prescription service. Pick up & delivery.
2801 W. 63rd St.
PR 6-7060.

COSMOS TRAVEL BUREAU

YRA

PIONIERUS IR LABIAUSIAI

PATYRES TVARKYTI

KELIONES I LIETUVĄ

ir į visus kitus

RYTŲ EUROPOS KRASTUS

PLANUOJANT KELIONE

ILGIAU AR TRUMPIAU

PABŪVOTI

su savo

GIMINIMIS

COSMOS

tuoju gaus jums VIZAS ir patarnaus tvarkant visus kitus smulkius reikalus ir formalumus ir tuo jus sutaupsysite.

Cosmos gali padėti atgauti jūsų gimines iš USSR.

Bet kokią kelionę planuojate — i bet koki kraštą, susizinkite arba atkite!

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 West 45 Street

New York 36, N. Y., CI 5-7711

SOPHIE BARCUS

RADIOJ SEIMOS VALANDOS

Visos programos iš WOPA,

1490 kil. AM. 102-7 FM.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
VAKARUSKOS: pirmad. 7 v. v. Anglų kalba: nuo antr. iki penkt. 7-7:30 val. vak.

Tel.: HEmlack 4-2413

7159 SO. MAPLEWOOD AVE.

CHICAGO 29, ILL.

SENIS UAITAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Viskas vyko taip, kad tik jis eiti į kalchozą. Ne, po velniui! Jis neis. Jis juk jau aiškiai ir griežtai pasakė, kad neis. Jis visą gyvenimą dirbo be svetimųjų pagalbos, dirbs ir toliau.

Senasis Uaitas pasipaudė į dešnis ir vėl ėmė krapštyti molį po akmeniu.

Šandien vėl buvo atėjęs sūnus, palikęs traktorių kitoje kelio pusėje. Apžiūrėjo tėvo laukus, arimus, griovius ir pasakė, kad jie rudenį taip pat nuveš nuo laukų visus akmenis ir ateinančius metais paleis į darbą jau tris traktorius.

Senasis Uaitas nieko neatsakė. Gal ir paleis tris. Tegū. O paskui atvažiuos tais traktoriais pas jį ir prašys duonos.

Sūnus ilgai tylėjo, paskui pasakė:

— Sunku tau, tėvuk. Kam to reik? Kas tau padėkos už tą vergišką darbą? Apsigalvok. Salmi ištekės, bet ir tada neapsidirsitė. Juk negalėsi amžinai šitaip dirbti. Senatvėje reikės pasilsėti, nori ar nenori.

Kvailys! Turį pilnus aruodus ir atėjo kalbėti apie poilsį. Ana, pernai, kai nieko neturėjo, nekaltėjo apie poilsį! Kur gati pasilsėti? Jų kalchoze? Na, jau ne! Ten juk kiekvienas pienburnis ir tinginys vaikys tavę. Ne, mano mielieji! Manęs nesugundysit! Aš pats žinau, kur pasilsėti.

Uaitas giliai įsmeigė kastuvą į drėgną molį. Visą gyvenimą jo raumenys buvo įtempti, ir dabar tas įtempimas nesibaigia.

Jis dar kelis kartus įsmeigė kastuvą. Jis sušilo, ir prakaito lašai pakibo blakstienose, trukdydami regėjimą. Staiga šurpulys sukretė Uaitą: jam pasirodė, kad akmenis masė pajudėjo... Jis metė kastuvą ir nusišluostė akis. Sušuko ir pamėgino išskolti iš duobės. Jis įtempė visas jėgas, bet šūolis nepavyko, nes basa koja paslydo.

Pailgas akmuo abejingai susvyravo ir pakrypo link pakeltų Uaito rankų. Kokios menkutės buvo dabar tos galingos rankos! Akmenis masė sulenkė jas, prispaudė pečių ir galvą... Duobės dydis buvo gerai apskaičiuotas. Jei duobėje nebūtų buvę žmogaus, tai akmuo būtų griuvęs, o virš jo būtų buvę galima užmesti pakankamai daug žemės.

Vakaruose vis dar grūdosi raudoni nuo saulėleidžio debesys, o iš miško slinko tamsuma. Jei vakare vakarai raudoni, tai naktis paprastai būna vėsi, o sekanti diena giedra. Tada atgyja laukai ir ragina diubti.

Kelias vingiuoja tarp laukų, skirdamas sklypus. Kelias niekad neturi galo. Gyvenimas kunkalioja palei tą begalinį kelią. Koks puikus tas gyvenimas, kai šviečia saulė ir atgy-

ja laukai!

Senasis Uaitas labai norėjo gyventi. Jo galingi raumenys niekad nebuvo įsitempę taip, kaip šią akimirka. Jo žandas lietė akmenį, pečių kaulus gėlė, bet jis vis dar tikėjosi išsiversti be svetimųjų pagalbos. Jis jau seniai būtų išlipęs iš duobės, jei tik būtų galėjęs tvirtai atsiremti.

Uaitas mėgino pasisukti nugarą į akmenį. Pagaliau jam tai pavyko. Bet akmuo buvo nusmukęs dar žemiau ir pasidarė daug sunkesnis. Uaitas suprato, kad jis neišsikapstys savo jėgomis. Jis nugulėjo savo išdidumą ir sušuko:

— Elmarai!

Jo balsas buvo kimus ir silpnas. Uaitas kruptelėjo, išgirdęs savo balsą. Jis ištiesė kaklą, kiek tik galėjo, ir ėmė šaukti:

— Elmarai! Gelbėk, Elmarai!

Bet kitoje kelio pusėje už traktorių, ir Elmaras nieko negirdėjo.

— Elmarai! — rėkė Uaitas. — Elmarai! Gelbėk!

Jo basos kojos, išsiremšios į duobės dugną, jau virpėjo. Akmuo smuko žemyn ir slėgė Uaito silpstančius pečius.

— Elmarai! Gelbėk! Žūsiu! — rėkė Uaitas desperatišku balsu.

Jo rankos nutirpo, ausyse skambėjo, ir jis jau negirdėjo traktorių užimū. Bet užtat jis lyg išgirdo žmonių balsus. Sukaupęs paskutines jėgas jis suriko:

— Gelbėkite! Gelbėkite!

Žmonės, kaip paaiškėjo vėliau, jau seniai išgirdo duslų riksmą, bet negalėjo suprasti žodžių ir nežinojo, kuria kryptimi eiti.

Senis Uaitas buvo jau visai nusilpęs, kai pajuto, kad akmuo staiga palengvėjo. Jis ištiesė virpančias rankas, žvaizduodamas į viršų. Ten jis pamatė dvi kojas, ir akmuo dar palengvėjo. Pagaliau akmuo visai jau nebelietė Uaito ir nuriudėjo į šalį. Žmonės ištraukė Uaitą iš duobės, ir jis, visas virpėdamas, atsisedo ant kups-to.

Jis sunkiai kvėpavo ir šluostėsi prakaituota veida. Jis nežūrėjo į žmones, išgelbėjusius jį. Jis buvo susigėdęs, ir jam buvo pilka, kad žmonės matė jį, netekusį jėgų.

Bet jis tylėjo, žiūrėdamas į žemę. Kaimynai šnekėjos, apstoje jį.

— Kažin, ar pakenkė jam? — Ne... Nesiskundžia... — Argi šitoks skysis?

— Na, vyrai, eikime. Puse dešimtos rodyt naują filmą.

— Graži diena bus ryt... — Reikia tikėtis, — tarė vyriausiasis dailidė, traukdamas dūmą. — Gal kokias trisdešimt hektarų spėsim apselti...

Paskutiniai žodžiai išjudino Uaitą. Jis atidžiai pažūrėjo į barzdota dailidės veidą ir atsidūsėjo visa savo plačia krūtine, bet nieko nepasakė.

Barzdotas dailidė metė nuorūką ir pasakė:

— Eime, vyrai! Viskas tvarkoje! Einam namo!

Uaitas žiūrėjo įkandin. Jis apsidairė, lyg tikėdamasis, kad kas nors dar liko. Bet jau visi ėjo link namų.

Senasis Uaitas žvilgterėjo į tamsią duobę, ir jam pasirodė, kad iš ten dvelkia kapo vėsumna. Jis paėmė kastuvą ir staugia sušuko:

— Vyrai, palaukite!

Kaimynai sustojo.

— Ko nori? — paklausė kažkas. Jis pakėlė galvą, suspaudęs kastuvo kotą.

— Nedrįskite niekad vaikštinėti po mano laukus! — sušuko Uaitas. — Juk mes vaikščiojame tik seniai pramintais takais, — atsakė barzdotas.

— Nedrįskite ne takais! — atkalčiai pakartojo Uaitas.

Kaimynai nieko neatsakė ir nuėjo.

O Janas Uaitas neramiai sukinkėsi vietoje sukandęs dantis. Jis pastoko įsmeigto į žemę kastuvo kotą, ir kotas lūžo. Uaitas pikta metė kotą į duobę.

Juk jis jiems aiškiai pasakė, kad neis į kalchozą. Jis savo rankomis gali viską padaryti, jos daugiau vertos, negu visų rankos kartu.

Uaitas pažiūrėjo į pailsėjusį

akmenį. Jie pertoli jį nuritino, velniai. Teks kasti naują duobę.

Jis vėl žvilgterėjo įkandin kaimynams, bet jie jau buvo dingę sutemose. Uaitas atsigrižo ir atsidūsėjo.

Jei kas nors būtų atsigules ir pažiūrėjęs į einančių siluetus danguje, tai būtų pamatęs dar vieną milžinišką siluetą, ištiesusį ranką link tostančių kaimynų. Uaitas sušuko stipriu balsu, ir kaimynai sustojo. Jis ėjo link jų, ir visiems buvo aišku, kam jis eina.

Jis priejo ir kažką pasakė: Pasigirdo džiaugsmingas balsų gaudimas. Jie ėjo toliau jau visi kartu.

Kai saulėleidis dega raudonomis spalvomis, tai ryt diena skęs saulės spinduliuose. Ir tada linksma dirbti drauge su kitais plačiuose atgijusiuose laukuose.

Vert. L. U.

Kas 33 protiniai atsilikęs

Dr. Margaret Pijan iš Children's Memorial ligoninės, Chicagoje, pareiškė, kad bendrai 3 nuosimčiai JAV gyventojų yra protiniai atsilikę. Ji perspėjo, kad apsinuodijimas švinu yra viena priežasčių, kodėl vaikai atsilieka protiniai.

US Vaikų biuro specialistai pranešė, kad norint tinkamai iširti priešmokyklinio amžiaus vaikų proto sveikatos stovį, reiktų turėti visame krašte 5,000 klinikų, tuo tarpu tokių klinikų esama tik 70 ar 80.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITUS SKAITYTI NAUJIENAS JOS VISAD RAŠO TEISYBĖ

Donald Petkus Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345 TOWNhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karštą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karštą galima pasirinkti koplyčioje.

GRAZIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

D E M E S I O !

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(LICENSED BY INTOURIST)

3212 S. Halsted St. Tel. 225-1864 Chicago 8, Ill.

Pirma Lietuvių vedama LICENZUOTA siuntinių siuntimo kompanija pristato Jūsų siuntinius į Lietuvą per 6 savaites. Patys supakuojame ir išsiunčiame paštu, be tarpininkų. Todėl siuntiniai pasiekia gavėjus per trumpiausią laiką.

Mūsų krautuvėję rasite didelį pasirinkimą medžiagų drabužiams, odos batams, skarelėm, kilimėliu, nylonų ir aksomų žemiausiomis kainomis.

Dėl nemokamų kainaraščių ir informacijų rašykite ar aplankykite

COSMOS PARCELS EXPRESS, 3212 So. Halsted St. Tel.: 225-1864 ar MARQUETTE PARCEL SERVICE, 2439 W. 69th St. Tel.: WA 5-2737. Chicago, Illinois

PASTABOS...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Skipitis taip apibūdino dr. Purickio asmenį:

“Purickis aukštų privačių asmuo. Ir išstumtas iš ministerio kėdės, mūsų pačių sumurzintas ir apspaudytas, J. Purickis nepasitraukė iš svarbaus bei reikšmingo mūsų valstybei darbo. Savo gabia plunksna rašė spaudai, dalyvavo mūsų delegacijose deryboms su kitomis valstybėmis ir buvo svarbus patarėjas Klaipėdos krašto sukilimo metu 1923 m. sausio mėn.

“Iš to, kas čia mano pasakyta, seka, kad J. Purickio vardas turėtų būti įtrauktas į garbingųjų Lietuvai ir lietuvių tautai nusipelnusių asmenų sąrašą. Bet taip neįvyko dėl dviejų jo priešių. O tie priešai buvo: jo paties noras neleisti būti pasipelnymui ir pirmiau buvus Užs. Reik. ministeris A. Voldemaras.

“...Šimtai akių sekė jo kiekvieną žingsnį. Tokiom aplinkybėm esant ministeris Purickis ypač turėjo vengti bet kokių nukrypimų, smugdančių jo moralinį autoritetą. Deja, J. Purickis susigundė lengvu pasipelnymu ir nuėjo slidžių keliu.”

Dėl aukščiausiai pacituoto tenka stebėtis dėl p. Skipičio pažiūrų, švelniai kalbant, nepatovumo. Tai dr. Purickis “aukštų privačių asmuo”, tai jis “mūsų pačių sumurzintas ir apspaudytas”, tai “jo vardas turėtų būti įtrauktas į garbingųjų piliečių sąrašą”, tai vėl “J. Purickis susigundė lengvu pasipelnymu ir nuėjo slidžių keliu”.

Visa virtinė prieštaravimų. Ar ne tiksliau p. Skipitis išsireikštų, jei vieton žodžių “sumurzintas ir apspaudytas” parašytų “susimurzines ir apspaudęs”. Kas jį murzintų ir apspaudytų, jei jis pats nebūtų nuėjęs “slidžių keliu”?

Iš p. Skipičio straipsnio aiškiai matosi mintis, kad jei ne prof. A. Voldemaras (?! K. Ž.) ir ne Žukas, tai ir garsios “sacharino bylos” iš viso nebūtų buvę, ir viskas būtų tvarkoje. Jei šis klausimas ir būtų kieno kito iškeltas, tai visas reikalas turėtų pasibaigti paklausimu seime, arba patėmijimu ministeriui kalbėti, nes čia iš viso buvo smulkus tarnybinis prasižengimas, kaip pvz. pasirodymas diplomato girtam stovyje arba be kaklaraiščio.

Pone Skipiti! Teisininke! Galvokite, ką kalbate! O mūsų valstybės kompromitavimas, tai Tamstai niekis?! O siuntimas vagonais savo sacharino vieton maisto tikrai badavusiems ir iš bado mirštantiems lietuviams, tai tik smulkus dr. Purickio tarnybinis nusižengimas? Ne, pone Skipiti! Aš su Tamsta nesutinku! Matyti, mudu savo pažiūromis į žmogaus padorumą žymiai skiriamės.

P. Skipitis rašo: “...Yr Tribunalas J. Purickio veiksmuose baustino nusikaltimo nerado ir jį išteisino”.

Klystate, pone Skipiti, ir klaidinate skaitytojus. Vyr. Tribunalas dr. Purickį ir tris jo bendrininkus pripažino kaltais ir nuteisė visus po 6 mėn. kalėjimo, tik pritaikius tam tikrą ekvilibristiką, būtent tokius ir tokius straipsnius bei punktus, juos nuo sėdėjimo kalėjime atleidė.

Kad dr. Purickis buvo neįteisintas, bet neteistas, pamėginu teisininkui p. Skipičiui šitaip įrodyti: dr. Purickio vietoje aš, ar bet kuris kitas išteisintas, reikiama neteisingai sumurzintas ir apspaudytas, kitą dieną nuvykčiau pas Vyr. Tribunalo pirmininką ir įteikčiau jam tokį prašymą: 1) tuojau grąžinti man sulaikytus tris vagonus mano sacharino ir atlyginti dėl šio sulaikymo turėtus nuostolius ir 2) patraukti teismo atsakomybėn K. Žuką, kuris mane, vieną aukščiausių valstybės pareigūnų, apšmeižė ir tuo pakenkė mano gerajam vardui.

Šitaip dr. Purickis nepadarė todėl, kad jis buvo “neįteisintas”, bet pripažintas kaltu.

P. Skipitis pabrėžė, kad “mūsų teismai buvo tikrai garbingoj aukštumoj”, atseit, kad dr. Purickį “išteisindami” klaidos nepadarė.

Su p. Skipičio teigimu aš ne visai sutinku. Buvo ir “garbingų aukštumų”, bet buvo nemaža faktų, kai teisingumo deivė Themis sėdėjo savo krasėje su plyšiu akių užraštyje, su kreivomis svarstyklėmis kairėje rankoje ir kartoniniu kardu dešinėje... P. Skipičiui pageidaujant galėčiau suminėti eilę faktų.

P. Skipitis rašo: “Būta žmonių, kurie keilolika metų po Purickio mirties dar vis sklaidė pramanytas piktas paskalas apie šį žmogų.”

Tennessee steito kalėjime (Nashville) įvyko kalinių maištas. Maištaujančius kaliniai buvo pasigavę kelis įkaitus. Tačiau vėliau maištininkai pasidavė. Čia porodomas Commissary trobesys, prie kurio stovi sargybinis.

lėsiu p. Skipičiui duoti adresą to daktaro, kuris surašė mirties aktą, tai jie abu galės viens antram įrodinėti dr. Purickio mirties tikrąją priežastį.

P. Skipitis savo straipsnį pradeda žodžiais: “Purickis aukštų privačių asmuo”.

Kurių privačių: protinių ar moralinių? Ar ne teisingiau būtų pasakyti: “Purickis didelių protinių gabumų asmuo”. Taip, jis buvo labai gabus, tik visa nelaimė ir jam ir mūsų jaunajai valstybei buvo ta, kad tuos gabumus jis panaudojo ne valstybės ir tautiečių gerovei, bet savo naudai. Jo pasirinktas “slidus kelias” įvedė jį į negarbingą aklygatvį.

1961 m. rugpiūčio 14 d. Cleveland 3, Ohio.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS. Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

8039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

CENTRAL PARCEL SERVICE

dabar turi skyrių

2618 WEST 63rd STREET (Telman Ave. kampas) Tel.: WA 5-2466

Atvykite ir pasitarkite su administratorium BALIU VITKUM

Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 11:00—7:00; šeštadieniais 9:00—5:00.

PATOGI VIETA AUTOMOBILIAMS. Pagrindinis ofisas: 220 SOUTH STATE STREET Tel.: WA 2-9354

Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 9:00—5:00; šeštadieniais 9:00—3:00.

Vienodai puikus patarnavimas abiejuose ofisuose siunčiant siuntinius į Lietuvą.

VASARINIS IŠPARDAVIMAS

namų rakandų, televizijų ir auksinių daiktų

KAINOS NUPIGINTOS

LENGVI IŠSIMOKEJIMAI

BUVO \$169.00 — 2 gabalų svečių kambario setas, dabar \$89.00

BUVO \$400.00 — Kroehler Parlor setas, dabar \$229.00

BUVO \$169.00 — 3 gabalų miegamasis, dabar \$89.00

BUVO \$450.00 — 4 gabalų miegamasis, dabar \$249.00

BUVO \$695.00 — 9 dalių valgomasis, dabar \$395.00

11 kub. pėdų Frigidaire vertės \$299.00 — dabar \$169.00

DIDELIS PASIRINKIMAS TELEVIZIŲ, HI-FI PHONOGRAFŲ, RADIJŲ, SKALBIAMŲ MAŠINŲ, GAZINIŲ PEČIŲ, ELEKTR. SIURBLIŲ, KARPETŲ, KLJONKIŲ.

BUDRIK FURNITURE

3241 S. Halsted St. Chicago 8, Ill. CALumet 5-7237

Atėdara pirmą, ir ketvirtą, vakarus iki 9 val., sekmadieniais 11—5. Budriko radio programa sekmadieniais iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 val. po pietų.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb' Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

4 METAI

Nr. 27 (142)

RAMOJUS VAITYS

KELIONĖ PO EUROPA - PRANCŪZIJA

Po visų kitų Europos didmiesčių, Paryžius keičiųjų tiesiog pritenkia savo nešvarumui, bendru visų pastatų apsmukimu ir reliatyviu primityvumu namų (o tuo pačiu ir viešbučių) įrengime, ir viešajame miesto susisiekime. Niekur kitur nemačiau tokių senoviškių ir taip lėtai šlaužiančių autobusų ir požeminių traukinių, kaip Paryžiuje. Paryžius žavingai atrodo tik iš tolo, pavyzdžiui, į jį žvelgiant iš Eifelio Bokšto viršūnės arba nuo Triumfo Arkos stogo. Bet vos tik prisitarti prie tų išgarsintų turistinių žymybių, tuoj pamatai, kaip vykiančiai joms reikalingas taisyimas: tiek gyvenamieji namai, tiek monumentaliniai pastatai visur labai aprūkę, nusilpusiais dažais, krentančiu tinku, iskrypusiais langais ir durimis, stogais įlinkusiais kaip seno kuno nugara. Viskas atrodo lyg arti totalinio sugriuvimo — rodos, gerai atsiremtum į sieną, ir namas ant tavęs suvirštų. Toks išpūdis gaunasi stebint senąją statybą ne tik Paryžiuje, bet ir kituose miestuose. O naujos statybos, bendrai paėmus, Prancūzijoje mažai tesimato — kai kurie miestai išrodo lyg jie būtų Napoleono laikais pastatyti, ir kad po to nieko naujo juosna nepridėta, ir nieko seno netaisyta. Jeigu nematytum moderniškių krautuvų vitrinų ir gatvinio judėjimo, galvotum esąs atsidūręs 18-me ar 19-me šimtmečyje. Ir kas dar būdinga, tai kad beveik nesimato viduramžių arba ankstyvojo renesanso gyvenamųjų namų, kurių dar nemažai galima užtikti Vokietijoje arba Šveicarijoje.

Prancūzijos miestai ne tik iš lauko aplėstai išrodo, bet ir viduje daug kur labai senoviškus įrengimus tebeturi. Bent tokia nuomonė susidaro stebint viešbučių bei kitų viešų vietų elektros, vandentiekio ir kanalizacijos įtaisymus — jie yra stebėtinai senos mados ir susidėvėję. Kad pastatų modernizacija menkai tepažengusi, galima spręsti vien iš to fakto, kad 60% visų Paryžiaus butų neturi privačios vonios! O ir prašmatniausių Paryžiaus krautuvų kvartalai nė iš tolo neturi iš švarumo ir prabangos, kaip pavyzdžiui New Yorko Fifth Avenue arba Čikagos Michigan Avenue /nors vitrinose Prancūzijoje daug skoningiau įrengtos/.

Prancūzai vis dar negali užmiršti tų laikų, kada jų kalba, o ne anglų, turėjo pasaulyje

savo apsiirengime turi kažką savito, gerokai skirtingo nuo Amerikos ir net nuo likusios Europos (mano matytos) dalytes. Tipingas merginų aprėdalas — suknelės, ties juosmeniu labai suveržtos ir apačioje labai išpūstos ir tesiekiančios tik iki pusės kelio, labai augštais kulnukais batai, vienaspalvė skarelė ir saulės akiniai. Vyrų (ypač jaunų) aprėdalas — švarkas labai plačiais ir nusvirusiais pečiais ir labai siaura apacia, megzti spalvoti marškiniai, siauros kelnės ir savotiško kirpimo batai su augštomis (t. y. mūsų matu matuojant) kuimimis. Saulės akiniai daug dažniau dėvimi negu JAV-ėse, kepurės ir skrybėlės — daug rečiau. Beretės užtinkamos daug rečiau, negu kad svetimtaučiai yra pratę manyti, ir jas nešioja daugiau senimas negu jaunimas. "Blue jeans" yra labai retas dalykas, o blue jeans ir baltų apatinių marškinių kombinacijos (kuriai labai dažnai JAV vaikėzai dėvi) iš viso niekur nemačiau. Plaukų kirpsenos atžvilgiu galima rasti visas JAV-ėse pažįstamas madas (tikta "ežys" retai tesimato) ir dar vieną, už Prancūzijos ribų tik New Yorko "bytnikų" kvartale Greenwich Village'e tematyta. Berods, tas dalykas vadinasi "Marlon Brando cut", arba nedisciplinuotų plaukų nešiosena — plaukai nekerpami ir nešukuojami, ir tokios makaulės išrodo kaip vėjo ištaršyti šiaudiniai bakūzių stogai. O ir barzdylų su ūsuočiais ten keletropai apščiau, negu JAV.

Vieną dalyką Prancūzijoje radau tikrai pagirtiną — tai kelius. Jie nepaprastai lygiai išasfaltuoti, ir labai kruopščiai taisomi. Tačiau greitą važiavimą daug kur trukdo dviratinkai ir "motor scooter" ininkai, kurie ten labai atkakliai sau lygių teisių su automobiliais reikalauja, ir pypinant nenoriai iš kelio traukiasi. Ypatinai prineršina automobilistų tie neraliuoti skūteriai, kurie nors ir neišgalėdami vieno greičio su automobiliais palaikyti, su šėtonišku užsispyrimu laikosi plento viduryje ir norinčiai pralenkti mašinai nesitraukia į kelio pakraštį. Bet jau sykį prancūzas pralenkia tokį skūterį arba kitą mašiną, tai tuomet pasileidžia lėkti, kaip zyliojās galvijās — dumia, kiek tik jo mašina išneša. Mat, tenai tarp miestiniųose plentų ruožuose nėra jokios maksimalaus greičio ribos, ir šito nuostato nebuvimą beveik kiekvienas prancūzas pilnai išnaudoja. Tas jų greitas ir neatsargus važiavimas ypač ryškus pačiame Paryžiuje, kur silpnesnių nervų amerikonas tenbando mašiną vairuoti.

Topografiniu atžvilgiu Prancūzija lietuviui, mačiusiam Vidurinės Vokietijos kalvas ir p. Vokietijos Alpes, nieko naujo nefeiktų. Nei Prancūzijos Alps, nei Centrinės Prancūzijos kalvota žemuma savo gamtovaizdžiais nesiskiria nuo Prancūzai, ypač jaunimas,

to, ką mes regėjom Vokietijoje. Tikta pasiekus Viduržemio Jūros pakrantę galima išvysti naujų vaizdų — statūs, uolėti krantai su kur-nekur tarp jų uolų išpraustais mažyčiais paklaidymais, neapsakomai tirštai prigriūstais žmogienos. Bent mano matytieji paplūdyniai buvo tokie, kad aš jų niekad nemainyčiau į Palangos arba Lake Michigan smiltynus; Marseill'ės apylinkių pliažai akmenėti ir žvyruoti — saulėj kaitinant ant plonos paklodės neatsigulsi, nes reikia šieniko arba gulimos kėdės, o basom vaikščioti irgi menkas malonumas. Užtat vanduo ten be galo skaidrus, ir dėl to dugnas atrodo apgaulingai negiliai.

Poezija, drama, mokslas Tabor Farmoje

Algimantas Mackus ir Henrikas Nagys dalyvauja literatūros vakare, įvykstančiame studentų santaričių visuotinio suvažiavimo metu, rugsėjo 8-10 d. Tabor Farmoje, Sodus, Mich. Dr. Henrikas Nagys suvažiavime dar skaitys paskaitą apie dabartinę lietuvių literatūrą.

Antanas Skėma Tabor Farmos suvažiavimui režisuoja Kosto Ostrausko "Pypkės" pastatymą. Jame, be režisieriaus, dar dalyvauja Laima Vasiliauskaitė ir Edvardas Liogys. Dekoraciniai eskizai bus Vytauto Virkaro. Suvažiavime Antanas Skėma, šiemet švenčias savo 25 m. teatrinio darbo sukaktį, dar skaitys paskaitą apie "Lietuviškojo teatro problemas."

Dr. Rimvydo Vaišnio paskaitos, apie kurią buvome auksčiau užsiminę, tema bus: "Žmonės, sistemos ir griežtieji mokslai." Paskaita atskleis moderniosios gamtos filosofijos perspektyvas.

Norintiesiems suvažiavime dalyvauti bus reikalinga iš anksto užsiregistruoti skyriuose, arba Studentų Santaros Centro Valdyboje: R. Vaitys, 615 Hinman Ave., Evanston, Ill.

Plikiams pavojinga gerti

Neseniai vienas Illinojaus universiteto profesorius Dr. Mitchell Spelberg, kalbėjo Amerikos gastroenterologų konferencijoje Chicagoje. Jis patarė vrams, kurių krūtinės yra be plaukų, saugotis alkoholio. "Vyrai, kurių krūtinės nėra apželsios, paprastai turi švelnią odą ir rankas kaip moteriškes, ir tokie yra labai neatsparūs kepenų ligoms, vad. cyrrosioz (kepenų indų sukietėjimas)." Plikakrūtiniais daktaras leidžia išgerti tik kartą nuo karto po vieną. Iš kitos pusės ir gaurotieji vyrai irgi neturi sirbėti alkoholiu be saiko ir be laiko.

4 — NAUJINIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 26, 1961

SENIS UAITAS...

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

Senasis Uaitas paėmė mieta ir įbedė jį tarp duobės krašto ir akmens. Jis pakišo medgalį po mieta ir užgulė visu svoriu. Bet akmuo nepajudėjo. Tada jis iš trijų pusių pakasė žemes ir vėl užgulė mieta. Akmuo pajudėjo vos-vos. Uaitas pakilo ant mieta, bet akmuo vis dėl to liko vietoje.

— Tikras velnias. Teks ko gero dirbti iki ryto, — pagalvojo Uaitas.

Ką gi padarysi? Uaitas vėl nusileido į duobę ir ėmė kasti.

Šiaip ar taip, bet reikalai taisosi. Žemė jau kiek geresnė, dar dvėji — treji metai, ir gyvenimas vėl bus toks pat ramus, kaip buvęs prieš revoliuciją. Duktė ištekės, bus namuose dar vienas darbininkas. Bet jiems jis savo žemės neatiduos! Tegu laukia. Jų kompanija jam visai nepatinka, bet jie užsimanė jį sugundyti. Ne be reikalo sūnus ko ne kasdien ateina. Štai prieš mėnesį atėjo labai linksmas ir pranešė, kad jie pastatė naują liaudies namą. Ten buvo kažkoks mažas klubas, bet sudegė pavasarį. Buvo pasklidę gandai, kad tai buvusių buozių, brolių Karjamaa, darbas. Žmonės supyko, bet įrodymų nebuvo. Pradėjo pavasarį vežti

medžiagą statybai, statyti rėtinį ir dėti pamatus. O paskui per vieną dieną — tarp kitų darbų — pastatė naują klubą. Jaunasis Uaitas tuoj nuėjo pas tėvą ir pasigyrė, kad jie pastatė klubą per vieną dieną. Jis prašė tėvo ateiti ir pažiūrėti. O ką ten gali pamatyti? Eikvoja laiką niekam ir kitus atitraukia nuo darbo. Pastatė niekam nereikalingą namą ir dar prašo apžiūrėti.

— Bet vis dėlto po savaitės Uaitas nuėjo pažiūrėti to išgirtu liaudies namo.

Stogas jau buvo išklotas čerpėmis, viduje įdėtos grindys. Jie dėjo langų rėmus, apkalinėjo sienas ir tinkavo jas iš vidaus, statė pečius. Jie skubėjo išnaudoti mažą pertrauką tarp lauko darbų ir dirbo, kaip velniai.

Jie susiskirstė pamainomis, ir darbas vyko itin greitai. Jie sparčiai ir be pertraukų. Atrodė, lyg jie niekad nepavargsta.

Senasis Uaitas apėjo aplink namą ir viską apžiūrėjo labai atidžiai. Darbininkai traukė jam iš kelio, kad jis galėtų stebėti darbus nekieno netrukdomas. Uaitas apsimetė abejingas esąs ir slėpė savo smalsumą. Jis pamiršo, kad visi labai gerai matė jo veidą, nes juk jis buvo dviem galvom aukštesnis už kitus.

Vyriausias dailidė paklausė jo: — Na, dėde Janai, ar tau patinka mūsų klubas?

Senasis Uaitas patraukė pečius: — Pusė bėdos.

Tai buvo tikras namas, nieko neprikiši. Jis buvo panašus į anuos gražius vasarnamus, kuriuos statydavosi turtuoliai ir kuriuose jie praleisdavo vasaras nieko nedirbdami.

Norint pastatyti šitokį namą per dieną, reikia daug darbininkų ir daug piktumo. Jš kur tas piktumas? Jis kilo po to, kai nudegė niekam nereikalingas mažas klubas.

Kas vertė tuos žmones pačiame vasaros darbų įkarštyje nertis iš kailio ir statyti nekloną ar kokį nors kitą reikalingą pastatą, o šitokius niekus? Senasis Uaitas tik ironiškai šypsojosi, žiūrėdamas į plūšančius žmones.

— Na, dėde Janai, — vėl kreipėsi į Uaitą vyriausias dailidė, — sako, kad tu per dvidešimt minučių gali išardyti tvartą. Mes tau, žinoma, negalime prilygti, bet štai pastatėme namą per vieną dieną! Ar pats pastatysi?

Senasis Uaitas pakratė galvą. Jis juk dar nesukvailęs ir žino, kad vienas žmogus šitokio namo iš viso negali pastatyti. O be to, kam reikia to grožio, milžiniškų langų, erdvių kambarių, kur niekas negyvens?

— Čia, dėde Janai, namas poilsiu. Čia galės pasilsėti darbininkai.

— Galės pasilsėti? — senasis Uaitas nustebejęs pakėlė antakius. Jis pažino tik vienos rūšies poilsį — miegą, lyg mir-

tį, po to, kai darbas pakerta kojas. Jis negalėjo suprasti, kad žmonės nori ilsėtis kažkaip kitaip.

Jie parodė jam didelę salę, bufetą, skaityklą ir kitus kambarius.

Jie labai rūpinosi savo poilsiu, lyg gyventų tik dėl poilsio. Jie pasakė, kad sujungtomis jėgomis galima nudirbti daug daugiau, o laiko poilsiu liks dar daugiau. Jie, žinoma, pasakojo niekus. Šiemet geras derlius, galima tinginiau. Jie turi pilnus aruodus, bet jo aruodai beveik tušti. Jis buvo susirgęs pavasarį, o juk liga nekliausia, ar turi laiko sirgti. Senasis Uaitas atsidūsėjo. Visi stengiasi pasiekti laimingo gyvenimo neiekvodami jėgų, visi kartoja, kad žmogus neturi dirbti, kaip vergas.

Poilsis... Štai Uaitas "pailsėjo" pavasarį. Jis dvi savaites sirgo, drugys krėtė jo galinę kūną. Duktė arė ir akėjo viena, nusikamavo, sulyso.

O jis gulėjo, liūdnai žiūrėdamas į lubas ir stengdamasis negalvoti apie tai, kad sensta, kad liga gali vėl pasikartoti...

Jam buvo skaudu, kad niekas jo nelankė Tik sūnus. O juk jis turėjo jaunystės draugų. Kuo jis juos atbaidė? Jis net niekam nebuvo niekad pasakęs pikto žodžio. Bet jie lyg gailėjosi jo, kai jis atsisakė eiti į kolchozą. Iš jų akių galima buvo suprasti, kad jie rado kažką, ko ieškojo visą gyvenimą. O jis nerado. Jie lyg buvo įžeisti jo atsisakymu. Jo atsisakymas lyg sulaužė jų draugystę.

Uaitas vartėsi lovoje. Duktė dirbo beveik išimas paras, bet galima buvo numanyti, kad ji nepajėgė išarti nė pusės. Ateinauščiais metais teks dvigubai dirbti. O jei nederlius?

Senasis Uaitas daug galvojo, vartydamasis lovoje. Ne, vienam vieninteliui vyrui šeimoni negalima sirgti. Jis ir nesirgys daugiau, juk jis stipresnis už žuolą.

Pagaliau jis pasveiko. Tiesą, jo rankos nebuvo tokios standrios, kaip prieš trisdešimt metų, bet jis dar sučiups savo laimę jomis, tomis baisiomis rankomis.

(Tęsinys 6-me pusl.)

SAVE YOUR MONEY Už jūsų santaupas mokame 4 1/2%
Metiniai procentai išmokami kas pusmetis. MOKAME KASDIEN. Procentai mokami nuo įdėjimo iki išėmimo dienos. Taupykite per pašta. Mes apmokame visas pašto išlaidas.

ROCKY MOUNTAIN INDUSTRIAL BANK
601 N. Nevada Avenue Colorado Springs, Colo.
Gentlemen enclosed is \$..... Please open my account.
NAME ADDRESS CITY STATE
Regulated and Supervised by State Banking Department

NAUMĖ LIONAITĖ

MIELI LIETUVIAI! Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai neplėčiai klejome, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose". Mes norime atvykti į Jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiuropilnius pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardenus, mūsų gimtinę — Žvyrinę, tų laikų Lietuvę ir didingas "Trijų Rėžių šventės" apeigas. Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiųdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus. Iki mielo pasimatymo, NAUMĖ LIONAITĖ.

5 — NAUJINIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 26, 1961